

ORIGINAL ARTICLE

Received:2022/04/12

Accepted:2022/05/14

Virtual Learning and Parental Stress Experience in the COVID-19 Pandemic: A Qualitative Study in Tabas City

Ahmad Kalateh Sadati (Ph.D.)¹, Zeinab Sabouhi Golkar (M.Sc.s)²

1. Corresponding Author: Associate professor, Department of Social Sciences, Yazd University, Yazd, Iran.

Email:asadati@yazd.ac.ir Tel:03531233977

2. M.Sc. of Social Worker, Department of Social Sciences, Yazd University, Yazd, Iran.

Abstract

Introduction: One of the problems and challenges of families in the COVID-19 pandemic was the education of children. This study aims to discover and analyze the tensions and concerns of families in this regard.

Method: This qualitative study was conducted in 2021 in Tabas. Semi-structured interviews with 17 parents were used to collect data and the data were analyzed by thematic analysis.

Results: Data analysis showed that parents have experienced multiple concerns and tensions regarding their children's education in the pandemic. The issue of education quality on one hand and sociocultural challenges related to virtual space on the other hand was the most important concern of parents. The four themes of the study included socialization challenges, education problem, media panic, and economic and environmental problems.

Discussion: It is suggested that policy makers pay more attention to the problems of families in the field of virtual learning. Attention should be given to vulnerable groups and families, so that the issue of educational deprivation does not threaten the children of these families. On the other hand, sociocultural issues related to media and poor media literacy of parents are a major challenge in this field. It is necessary for sociocultural custodians as well as researchers and social theorists to provide theoretical discussions and solutions using psychology and social work in this field.

Keywords: Pandemic, Coronavirus, Education, Virtual, Parents

Conflict of interest: The authors declared that there is no conflict of interest.

This Paper Should be Cited as:

Author: Ahmad Kalateh Sadati, Zeinab Sabouhi Golkar. Virtual Learning and Parental Stress Experience in the .....Tolooebehdasht Journal. 2022;21(2):31-40.[Persian]

آموزش مجازی و تنش والدینی در همه گیری کووید-۱۹؛ مطالعه ی کیفی در شهر

طبس

نویسندگان: احمد کلاته ساداتی^۱، زینب صبحی گلکار^۲

۱. نویسنده مسئول: دانشیار، گروه جامعه شناسی، دانشکده ی علوم اجتماعی، دانشگاه یزد، یزد، ایران.

Email: asadati@yazd.ac.ir

تلفن تماس: ۰۳۵۳۱۲۳۳۹۷۷

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد مددکاری اجتماعی، گروه جامعه شناسی، دانشکده ی علوم اجتماعی، دانشگاه یزد، یزد، ایران.

طلوع بهداشت

چکیده

مقدمه: یکی از مسائل و چالش های خانواده ها در همه گیری کووید-۱۹ آموزش فرزندان بود. عوامل متعددی آموزش و کیفیت آن را تحت تأثیر قرار داده است. هدف تحقیق حاضر کشف و واکاوی تنش و نگرانی خانواده ها در موضوع مذکور است.

روش بررسی: این مطالعه ی کیفی در سال ۱۴۰۰ در شهر طبس انجام شد. برای جمع آوری داده ها از روش مصاحبه ی نیمه ساختاریافته با ۱۷ نفر از والدین که دانش آموز مدرسه ای داشتند، استفاده شد و داده ها به روش تحلیل مضمونی تحلیل گردید.

یافته ها: تحلیل داده ها نشان داد که والدین نگرانی ها و تنش چندگانه ای را در رابطه با آموزش فرزندان خود در همه گیری تجربه کرده اند. موضوع کیفیت آموزش از یک سو و چالش های فرهنگی اجتماعی مرتبط با فضای مجازی از سوی دیگر، مهمترین دغدغه والدین بود. چهار مضمون برساخت شده این مطالعه عبارت بود از چالش های اجتماعی شدن، مسئله آموزش، هراس رسانه ای و مشکلات اقتصادی و محیطی. **نتیجه گیری:** توجه بیشتر سیاستگذاران به مسائل و مشکلات خانواده ها در موضوع آموزش مجازی، پیشنهاد می شود. در همین زمینه، توجه به گروه ها و خانواده های آسیب پذیر در اولویت باشد تا موضوع محرومیت از تحصیل، فرزندان این خانواده ها را تهدید نکند. از سوی دیگر، مسائل فرهنگی و اجتماعی مرتبط با رسانه و ضعف سواد رسانه ای والدین به عنوان یک چالش عمده در این زمینه مطرح است. ضرورت دارد متولیان فرهنگی و اجتماعی و نیز محققان و نظریه پردازان اجتماعی، روان شناسی و مددکاری اجتماعی در این زمینه، به ارائه ی مباحث نظری و راهکار پردازند.

واژه های کلیدی: همه گیری، کروناویروس، آموزش، مجازی، والدین

دو ماهنامه علمی پژوهشی

دانشکده بهداشت یزد

سال بیست و یکم

شماره دوم

خرداد و تیر

شماره مسلسل: ۹۲

تاریخ وصول: ۱۴۰۱/۰۱/۲۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۲/۲۴

مقدمه

امر تحصیل تا قبل از همه گیری کووید ۱۹ که دانش آموزان در مدرسه حضور پیدا می کردند از راهبرد هایی هم چون آموزش مستقیم، انجام تکالیف فرزندان یا کمک به انجام تکالیف، گرفتن معلم خصوصی، ثبت نام در آموزشگاه ها و کلاس های خصوصی و .. استفاده می کردند تا عملکرد تحصیلی فرزندان خودشان را بهبود ببخشند، اما در این میان اگر فرزندان عملکرد مطلوب کسب نمی کردند والدین دچار ناامیدی، نگرانی و اضطراب می شدند که همه ی این موارد شرایط بحرانی را برای خانواده ها به وجود می آورد و علاوه بر وظایف تحولی گسترده، وظایف بحرانی دیگری نیز بر عهده پدر و مادر می گذاشت که والدین مجبورند با این بحران ها دست و پنجه نرم کنند (۱۰).

با همه گیری کووید-۱۹ و شکل گیری آموزش مجازی و تغییر در شرایط به وجود آمده ناشی از همه گیری، آموزش فرزندان دارای اهمیت ویژه ای شد و والدین دغدغه مندتر از قبل به تحصیل دانش آموزان و شرایط جدید شکل گرفته ناشی از کووید نگاه می کردند. شکل گیری آموزش در بستر فضای مجازی و در محیط منزل موجب شد تا میزان حضور دانش آموزان در فضای منزل بیشتر گردد و خانواده ها با فرزندانشان احساس نزدیکی بیشتری کنند و به آن ها آرامش دهند اما طبق تحقیقی که در ایالات متحده انجام شده است بسیاری از آنان از افزایش احساسات منفی مانند عصبانیت یا ناامیدی، نگرانی یا اضطراب شکل گرفته و سطح بالایی از افسردگی و حداقل یک علامت فرسودگی شغلی والدینی خودشان در همه گیری کووید-۱۹ نیز گزارش کرده اند (۹). اضطراب، احساسی است که با احساس تنش، افکار نگران و تغییرات جسمی مانند افزایش فشار خون مشخص می شود (۱۱)

کرونا ویروس که با بیماری کووید-۱۹ شناخته می شود؛ نخستین بار در دسامبر ۲۰۱۹ در استان ووهان چین مشاهده شد و به سرعت به نقاط مختلف دنیا از جمله ایران گسترش یافت که همه نهادها را تحت تأثیر قرار داد (۱،۲). یکی از حوزه هایی که به شدت متأثر از همه گیری کووید ۱۹ شد، آموزش و پرورش در سراسر جهان بود (۴). به گونه ای که مدتی بعد از وقوع این رویداد ۱۹۵ کشور تصمیم به تعطیلی مدارس گرفتند (۵،۶). به طور مثال، در ایران تعطیلی مدارس از سوم اسفند ۱۳۹۸ اعلام شد که کلیه مراکز آموزشی اعم از مهد کودک ها، پیش دبستانی ها و مدارس در تمامی مقاطع و پایه های تحصیلی و نیز دانشگاه ها را شامل می شد. برای کاهش شیوع ویروس کرونا آموزش حضوری در مدارس و دانشگاه ها تعطیل شد و برای این که آموزش دانش آموزان و دانشجویان در طول دوره فاصله گذاری اجتماعی دچار وقفه نشود و برنامه های درسی طبق برنامه از قبل مشخص شده، تداوم داشته باشد. راهکارهای مختلفی از جمله آموزش مجازی ارائه شد (۷). تغییر رویکرد آموزش حضوری به آموزش مجازی در جهت پیشگیری و مقابله با تهدیدات ناشی از کووید ۱۹ مورد توجه است. کووید ۱۹ نظام آموزش و پرورش را با چالش جدی مواجه کرده و سبک زندگی جدیدی را پیش روی مردم قرار داده و خانه نشینی در امر آموزش را به وجود آورده است (۸).

تغییرات در زندگی روز مره به دلیل کووید-۱۹ خانواده ها را در شرایط جدید به ویژه استرس زا قرار داد (۹) و هم چنین خانه نشینی در امر آموزش وظایف و مسئولیت خانواده ها را در قبال آموزش افزایش داد والدین برای تضمین رشد سالم فرزندان در

در آموزش در خانه تاثیر منفی می‌گذارد. حمایت عاطفی و ابزاری برای کسانی که درگیر آموزش در خانه هستند مورد نیاز است زیرا سطوح حمایتی درک شده با نتایج بهبود یافته همراه است (۱۵).

گاروته و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهشی به عنوان انتظارات معلم و استرس والدین در طول آموزش از راه دور اضطرابی و ارتباط آن با ادراک دانش‌آموزان اشاره کرده‌اند که والدین در حمایت از یادگیری فرزندان خود با چالش‌های جدیدی مواجه شدند بر اساس استرس والدینی چنین رویداد شدیدی می‌تواند عامل استرس برای والدین باشد که به نوبه‌ی خود بر سازگاری فرزندان آن‌ها تاثیر می‌گذارد (۱۶). لذا استرس و اضطراب والدین علاوه بر اینکه توانایی والدین را به تحلیل می‌برد بر فرزندان آن‌ها نیز تاثیر می‌گذارد.

مثل همه‌ی کشورها، ایران نیز در همه‌گیری کووید-۱۹ با مسئله و مشکل آموزش مجازی مواجه بود. نبود زیرساخت‌های لازم برای چنین آموزشی و نیز عدم داشتن مهارت و دانش لازم در میان معلم‌ها، مدیران مدارس و والدین بر پیچیدگی شرایط افزود. در این شرایط بیشترین فشار و تنش بر والدین وارد می‌شد.

نگرانی از بابت تحصیل باکیفیت از یک سو و چالش‌های اجتماعی و فرهنگی ناشی از دسترسی به فضای مجازی برای فرزندان از سوی دیگر، تهدیدهای روانی و خانوادگی بود که بر والدین وارد می‌شد. در این زمینه مطالعات در ایران محدود است. لذا، هدف پژوهش حاضر کشف و واکاوی تجربه‌ی تنش و نگرانی والدین، در موضوع آموزش مجازی فرزندان در همه‌گیری کووید ۱۹ می‌باشد.

و معمولاً با تغییرات جسمی- روانی همراه بوده و بخش عمده‌ای از توان عمومی افراد مبتلا را تحلیل می‌برد (۱۲) لذا در کووید ۱۹ با توجه به شرایط پیش آمده ناشی از همه‌گیری و تعطیلی مدارس و به وجود آمدن آموزش مجازی برای والدین نیز نگرانی، استرس و اضطراب‌هایی را به همراه داشت. و از آنجایی که اضطراب کیفیتی ناخوشایند است، فرد مبتلا به وسایل دفاعی و واکنش‌هایی متوسل می‌شود که کاربرد آن‌ها ناخودآگاه است و استفاده بیش از حد آن‌ها نامطلوب است و به اختلال روانی- رفتاری عمیق‌تری می‌انجامد (۱۳) توجه به آن دارای اهمیت ویژه‌ای است. دیویس و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهشی به نام آموزش از راه دور و سلامت روان والدین در طول کووید ۱۹ اشاره کرده‌اند تغییر فرمت آموزش به آموزش از راه دور به طور ناخواسته والدین را مجبور به نقش‌های آموزشی جدید به عنوان مربیان نیابتی کرد. والدینی که دارای فرزندان بودند که با یادگیری از راه دور مشکل داشتند، پریشانی روانی بالایی را تجربه کردند (۱۴).

کالیر و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهشی به نام تاثیرات روانی اجتماعی آموزش در خانه بر والدین و مراقبان در طول همه‌گیری کووید ۱۹ اشاره کردند که والدین و مراقبانی که در طول همه‌گیری کووید ۱۹ در خانه درس می‌خواندند در مقایسه با کسانی که در خانه درس نمی‌خواند یا فرزندانی در سن مدرسه نداشتند به طور قابل توجهی سطوح بالاتری از ناراحتی روانی و آسیب‌های شغلی- اجتماعی را تجربه کرده‌اند. تشخیص سلامت روان فعلی یا سطوح پایین‌تر حمایت درک شده از مدرسه فرزندان بر سطوح پریشانی روانی، آسیب‌های روانی، آسیب‌های کاری و اجتماعی و رفاه والدین و مراقبان درگیر

روش بررسی

کلاس های حضوری و با تاکید بر کلاس های مجازی و شرایط اوج کووید ۱۹ و قرنطینه خانگی انجام گرفته است. در انجام مصاحبه ها سعی بر این شد محقق هر جایی که به نتیجه برسد که داده های جدیدی را دریافت نمی کند تا بر اطلاعات قبلی پژوهش بیفزاید مصاحبه ها را متوقف نماید لذا اشباع داد ها در مصاحبه ۱۴ نمایان شد ولی ۳ مصاحبه دیگر برای اطمینان بیشتر انجام شد. اطلاعات مشارکت کنندگان در جدول ۱ آورده شده است.

پژوهش حاضر با رویکرد کیفی در سال ۱۴۰۰ انجام شده است. مشارکت کنندگان در این پژوهش والدین دانش آموزان در شهر طبس بودند که به روش نمونه گیری هدفمند و در دسترس انتخاب شده اند. برای جمع آوری داده ها با ۱۷ نفر از والدین که ۶ نفر آن ها پدر و ۱۱ نفر مادر دانش آموزان بوده اند مصاحبه انجام شده است. مصاحبه ها در آبان ماه ۱۴۰۰ قبل از شکل گیری دوباره

جدول ۱: ویژگی مشارکت کنندگان در تحقیق

شماره شرکت کننده در تحقیق	نام استعاری	نقش	ویژگی
۱	خانم یوسفی	مادر	دارای یک فرزند متوسطه
۲	آقای احمدی	پدر	دارای یک فرزند متوسطه
۳	خانم بهاری	مادر	دارای دو فرزند متوسطه و یک فرزند ابتدایی
۴	خانم محمدی	مادر	دارای دو فرزند ابتدایی
۵	آقای سیفی	پدر	دارای یک فرزند ابتدایی
۶	خانم علیزاده	مادر	دارای دو فرزند ابتدایی
۷	خانم اخوان	مادر	دارای یک فرزند متوسطه
۸	آقای باقری	پدر	دارای یک فرزند ابتدایی
۹	خانم حسینی	مادر	دارای یک فرزند ابتدایی
۱۰	خانم بخشی	مادر	دارای دو فرزند متوسطه
۱۱	خانم سبزواری	مادر	دارای یک فرزند ابتدایی و یک فرزند متوسطه
۱۲	آقای زارع	پدر	دارای یک فرزند ابتدایی
۱۳	خانم دهقان	مادر	دارای یک فرزند ابتدایی یک فرزند متوسطه
۱۴	خانم صبور	مادر	دارای دو فرزند ابتدایی
۱۵	آقای رجبی	پدر	دارای یک فرزند متوسطه و دو ابتدایی
۱۶	خانم شرافت	مادر	دارای یک فرزند متوسطه
۱۷	آقای کرمی	پدر	دارای دو فرزند ابتدایی

که اهداف تحقیق را دنبال می کردند این بود « لطفا از دغدغه ها و اضطراب خود در آموزش مجازی فرزندانتان در شرایط کرونا

برای گردآوری داده ها از مصاحبه نیمه ساختار یافته استفاده شده است. یکی از سوالات تحقیق که در کنار دیگر سوالاتی

پژوهشگران قرار گرفت. تحقیق دارای کد اخلاق به شماره IR.YAZD.REC.1400.086 از کمیته ی اخلاق دانشگاه یزد می باشد.

یافته ها

تحلیل داده های تحقیق نشان داد که یکی از مهمترین تنش های خانواده ها در همه گیری کووید-۱۹ موضوع آموزش مجازی بوده است. آن ها از یک سو نگران افت تحصیلی فرزندان خود بودند و آموزش مجازی را دارای کیفیت و روال مناسب برای ارتقای دانش فرزندان خود تلقی نمی کردند. از سوی دیگر، دسترسی ناگزیر به فضای مجازی که برای فرزندان فراهم شده بود، به یکی از چالش های عمده ی والدین تبدیل شده بود. آن ها نگران بودند که فرزندانشان در ساعات غیر آموزشی و یا حتی در ساعات آموزشی، درگیر فضای مجازی شوند و نه تنها از تحصیل باز بمانند، بلکه مشکلات مربوط به فضای مجازی نیز گریبانگیر آن ها شود. چهار مضمون احصا شده در تحقیق عبارت بود از چالش اجتماعی شدن، مسئله ی آموزش، هراس رسانه ای، و مشکلات اقتصادی و محیطی.

بحث و نتیجه گیری

هدف پژوهش حاضر تجربه نگرانی و تنش والدین ناظر بر آموزش مجازی در همه گیری کووید ۱۹ در شهر طبس بود. داده های پژوهش به شکل مصاحبه نیمه ساختار یافته و با معیار اشباع نظری در آبان ماه ۱۴۰۰ گرد آوری شد که به تعداد ۱۴ نفر به اشباع رسید و برای اطمینان بیشتر با ۳ والد دیگر مصاحبه صورت گرفت. نتایج تحقیق حاکی از آن است که نگرانی، تنش و اضطراب والدین ناظر به آموزش مجازی در همه گیری کووید ۱۹ دارای چهار مضمون اصلی است از جمله چالش های

بفرمایید» سپس با توجه به پاسخ مشارکت کنندگان سوالات دیگری محقق در حین مصاحبه برای رسیدن به اطلاعات غنی تر می پرسید و برای روشن تر شدن جوانب موضوع جملاتی همانند لطفا بیشتر در این باره توضیح بفرمایید استفاده شد.

تجزیه و تحلیل داده از طریق تکنیک تحلیل مضمونی یا تحلیل تماتیک انجام شده است.

تحلیل مضمونی روشی برای تعیین، تحلیل و بیان الگوهای موجود درون داده هاست. در این رویکرد محقق با استفاده از طبقه بندی داده ها و الگویابی درون داده ای و برون داده ای الگوی نهفته به داده ها دست میابد. تحلیل تماتیک کد گذاری و تحلیل داده هاست با این هدف که داده ها چه می گویند (۱۷) تم بیانگر هرچیز مهمی درباره ی داده ها در ارتباط با سوالات تحقیق است که سطحی از پاسخ یا معنی الگو مند در مجموعه ای از داده ها را ارائه می دهد. تم، الگوی یافت شده در داده هاست که حداقل به توصیف و سازمان دهی مشاهدات و حداکثر به تفسیر جنبه هایی از پدیده مورد بررسی می پردازد (۱۸).

مدل های مختلفی برای تحلیل تماتیک وجود دارد در پژوهش حاضر، فرایند تحلیل تماتیک در مراحل شش گانه زیر انجام شده است گام اول آشنایی با داده ها، گام دوم ایجاد کدهای اولیه، گام سوم جستجوی و شناخت تم های اولیه، گام چهارم بررسی و بازبینی تم ها، گام پنجم تعریف و نامگذاری تم ها و گام ششم تحلیل نهایی، نگارش و تدوین نقشه تماتیک است.

برای تعیین اعتبار تحقیق گام های مذکور به صورت دقیق انجام شد. نتایج تحقیق بدون سوگیری ارائه شد و برای استنباط اینکه مخاطبان معنای مشابهی دریافت می کنند از تایید مشارکت کنندگان تحقیق استفاده شد. ملاحظات اخلاقی مورد توجه

اجتماعی شدن، مسئله آموزش، هراس رسانه ای و مشکلات اقتصادی و محیطی که در همه گیری کووید ۱۹ برای والدین شکل گرفت. یافته های پژوهش حاضر با پژوهش دیویس و همکاران (۲۰۲۱) که سلامت روان والدین و آموزش از راه دور در طول همه گیری انجام شد همسو است با پژوهش کلایر و همکاران (۲۰۲۲) و گاروته و همکاران (۲۰۲۱) همسو می باشد و با پژوهشی که در ایالات متحده توسط کر و همکاران (۲۰۲۱) انجام گرفته است نیز همسو می باشد.

نتایج پژوهش های مذکور حاکی از آن است که در مناطق مختلف کره زمین والدین با همه گیری کووید-۱۹ و شکل گیری آموزش از راه دور و یا آموزش مجازی، سلامت روان آن ها تحت تاثیر قرار گرفته و برای آن ها اضطراب و استرس را به همراه داشته است در کشور ایران هم نیز آموزش مجازی در همه گیری کووید-۱۹ برای والدین اضطراب ها و نگرانی هایی را به وجود آورده است. البته می توان گفت که این اضطراب ها در بسترهای اجتماعی و فرهنگی متفاوت می تواند دلالت ها و معانی متفاوتی داشته باشد.

اما علی العموم می توان گفت که آن چه که برای همه ی خانواده ها به عنوان دلیل اضطراب مطرح است، تأثیری است که همه گیری و آموزش مجازی بر کیفیت آموزشی فرزندان دارد. با وجود این، طبق نتایج به دست آمده می توان گفت که در همه گیری کووید -۱۹ نگرانی و اضطراب والدین فقط به آموزش و فراگیری دروس ختم نمی شد.

آن ها علاوه بر اینکه مسئله سواد و آموزش دانش آموزان و میزان موفقیت آن ها در امر آموزش برایشان اهمیت داشته است عدم همراهی دانش آموزان با امر آموزش و اولویت قرار نداشتن

آموزش در کووید ۱۹ برای دانش آموزان و کنش و تنش های خود آنان برایشان نگرانی و اضطراب را به همراه داشت ولی شرایطی دیگری نیز در همه گیری کوئید ۱۹ به وجود آمد که تمرکز والدین تنها به مسئله آموزشی دانش آموزانشان نبود و بر مسائل جدیدی دیگر نیز متمرکز می شدند از جمله آن که مدارس تعطیل شد و خانواده ها باید خود را برای فراهم کردن امکانات و شرایط حضور دانش آموزانشان با تهیه گوشی همراه، امکانات آموزشی و مکان مناسب آموزشی اقدام می کردند هزینه های جبران عقب ماندگی های دانش آموزان و تقویت پایه ی تحصیلی نیز همگی بر هزینه بر شدن امر آموزش فرزندان اشاره دارد و دشواری در فراهم آوردن رفاهیات آموزشی و محیطی برای آنان نیز دیگر مسئله نگران کننده برای والدین بود. مورد دیگری که در کووید ۱۹ موجب شد تا برای والدین نگرانی ایجاد کند مسئله رسانه و هراس رسانه ای به وجود آمده بود. دانش آموزان، در بستر جدیدی به نام فضای مجازی آموزش می دیدند که این بستر فقط به آموزش ختم نمی شد و از قبل برنامه ریزی و توجیهات لازم صورت نگرفته بود. ورود دانش آموزان در فضای گسترده و ناشناخته و مهیج مجازی اعتیاد آنان را به فضای رسانه و گوشی همراه را در پی داشت که خلیقات و مسائل روحی و روانی و جسمانی دانش آموزان را تحت تاثیر خود قرار می داد و سواد رسانه ای پایین والدین و نقض حریم خصوصی بر هراس رسانه ای والدینی نیز می افزود که منجر به اضطراب آن ها می شد. چالش های اجتماعی شدن دانش آموزان دیگر نگرانی شکل گرفته برای والدین در همه گیری کوئید ۱۹ بود. تعطیلی مدارس ارتباطات و تعاملات دانش آموزان را با دیگران کاهش داد و به تبع آن بسیاری از

مسئله حائز اهمیت بود تا دلایل شناسایی شود و برای آن راهکار هایی ارائه شود که به چند مورد از آن اشاره می شود:

۱- افزایش سواد رسانه ای والدین و معلم ها، تا با آگاه سازی و در محدودیت و نظارت قرار دادن دانش آموزان از این فضا، از مسائل حاشیه ای و مخرب جلوگیری و آسیب های فضای مجازی را کاهش دهند.

۲- ارتباطات مؤثر و کارآمد با عوامل مدرسه تا والدین از فرایند آموزش آگاهی لازم را کسب کنند و نقاط قوت و ضعف تحصیلی فرزندان خود را در یابند و مشارکت صحیح آموزشی داشته باشند

۳- تقویت مهارت های زندگی اجتماعی دانش آموزان با خودشان به گونه ای که والدین آن ها را ترغیب به انجام فعالیت هایی همانند صحبت کردن و گفتگو، بازی و سرگرمی و سایر فعالیت ها را داشته باشند.

۴- اهمیت و توجه سیاست گذاران به والدین و آموزش والدین در خصوص تنظیم هیجانات منفی برای ارتقا سلامت روان خود و فرزندانشان

۵- در دسترس قرار گرفتن بیشتر خدمات روانشناسی و مددکاری اجتماعی برای خانواده ها

تعارض منافع

تعارض منافی بین نویسندگان مقاله وجود ندارد.

تشکر و قدر دانی

مقاله ی حاضر از پایان نامه ی کارشناسی ارشد مددکاری اجتماعی دانشگاه یزد حاصل شده است و محققان از مشارکت کنندگان در تحقیق کمال تشکر را دارند.

مهارت هایی که افراد در حضور در گروه همسالان و در محیط مدرسه کسب می کنند کاهش یافت علاوه براینکه این مهارت های اجتماعی کاهش یافت بسیاری از دانش آموزان تمایل به تنهایی و انزوای اجتماعی در آن ها به وجود آمد و هراس اجتماعی داشتند و نیز درگیر انحرافات اجتماعی شدند. دانش آموزان تاثیر پذیریشان از فضای مجازی و ارتباطات مجازی شکل گرفته نسبت به خانواده بیشتر شد و برای بسیاری از دانش آموزان به ویژه دانش آموزان متوسطه استقلالی شکل گرفت که به نظر می رسد پیامدهای آن به لحاظ اجتماعی منفی باشد. شاهد بودن والدین از چالش های اجتماعی شکل گرفته اضطراب و تنش را در آن ها به وجود می آورد.

به لحاظ کلی بعضی از نگرانی ها و اضطراب های والدین در قبل از همه گیری کووید ۱۹ نیز وجود داشته است مانند مسائل آموزشی، مشکلات اقتصادی و محیطی ولی بعد از همه گیری کووید ۱۹ و شکل گیری قرنطینه خانگی و تغییر رویکرد آموزشی از حضوری به مجازی این نگرانی ها و اضطراب ها بر شدت آن افزود شد و به شکل دیگری نمود پیدا کرد.

چالش های اجتماعی شدن دانش آموزان و هراس رسانه ای شکل گرفته نیز متاثر از شرایط فاصله گذاری فیزیکی و سرعت ورود رسانه و استفاده زیاد دانش آموزان از این فضا بود که برای خانواده ها نگرانی و اضطراب را به همراه داشت.

این اضطراب ها و نگرانی ها قوای انسان را به تحلیل می برد و موجب تاثیر گذاری بر اطرافیان از جمله فرزندان خود می شود و پیامد های مثبتی را به همراه ندارد بنابر این اهمیت و بررسی این

References

- 1-Sadati AK, Bagheri Lankarani K. Sanctions, misinfodemics, and polinfodemic during COVID-19: The need for global collaborations. *Shiraz E-Medical Journal*.2021;22(5):1-2.
- 2-Sadati AK, Lankarani MH, Lankarani KB. Risk society, global vulnerability and fragile resilience; sociological view on the coronavirus outbreak. *Shiraz E-Med J*. 2020; 21(4):1-2.
- 3-Zarei L. Expectations of citizens from the government in response to COVID-19 pandemic: a cross-sectional study in Iran. *BMC public health*.2021;(21)1:1-10.
- 4-Joulaei H, Kalateh Sadati A. COVID-19 Outbreak and School Dropout; A Worldwide Challenge for an Equitable Future. *International Journal of School Health*.2020;7(4):1-2.
- 5-Varaei S, Nasr PA, Bahrani N, Mohamadi K. The Comparison of the Effects of Electronic Education with Workshop Education on Knowledge of Nursing Students About Patient's Rights. *Scientific Journal of Hamadan Nursing & Midwifery Faculty*.2018;26(1):19-25.
- 6-Auger KA, Shah SS, Richardson T, Hartley D, Hall M, et al. Association between statewide school closure and COVID-19 incidence and mortality in the US. *JAMA*.2020;324(9):859-70.
- 7-Viner RM, Russell SJ, Croker H, Packer J, Ward J, et al. School closure and management practices during coronavirus outbreaks including COVID-19: a rapid systematic review. *The Lancet Child & Adolescent Health*.2020;4(5):397-404.
- 8-Hajizadeh A, Azizi Gh, Kayhan J. Analysis of Opportunities and Challenges of Virtual Education in the Corona Period: An Approach to the Development of Virtual Education in the Post-Corona. *Journal of Teaching Research*.2019;9(1):174-204.[Persian]
- 9-Kerr ML, Rasmussen HF, Fanning KA, Braaten SM. Parenting During COVID-19: A Study of Parents' Experiences Across Gender and Income Levels. *Family Relations*. 2021; 70(5):1327-42.
- 10-Yusuf A, MardanArbat F. Parents experiences of participation in their children's education: A qualitative research, *Journal of Educational Sciences in Shahid Chamran University*.2017;(6)1:69-96. [Persian]
- 11-Major B, Cozzarelli C, Horowitz MJ, et al. *Encyclopedia of psychology: New York and Washington: Oxford University Press and the American Psychological Association*.2000;8.
- 12-Navabi Nejad Sh.Theories of psychotherapy and counseling. Tehran: Roshd. 2004. [Persian]
- 13- Hill KT, Sarason B. *Motivation. And education testing policy*. Newyork: plenum. 1990.

- 14-Davis CR, Grooms J, Ortega A, et al. Distance learning and parental mental health during COVID-19. *Educ Res.*2020;50(1):61-4.
- 15-Calear AL, Mccallum S, Morse AR, et al. Psychosocial impacts of home-schooling on parents and caregivers during the COVID-19 pandemic. *BMC Public Health.* 2022; 22(1):1-8.
- 16-Garrote A,Niederbacher E,Hofmann J, et al. Teacher expectations and parental stress during emergency distance learning and their relationship to students' perception. *Front. Psychol.*2021;12:712447.
- 17-Tuckett AG. Applying thematic analysis theory to practice: A researcher's experience. *Contemporary nurse.*2005;19(1-2):75-87.
- 18-Clarke V, Braun V. Teaching thematic analysis: Overcoming challenges and developing strategies for effective learning. *The Psychologist.*2013;26(2):120-3.